

Tlač a informácie

TLAČOVÁ INFORMÁCIA č. 7/2019

30. január 2019

Plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky dnes rozhodlo vo veci bezpečnostných previerok sudcov a kandidátov na vymenovanie za sudcov

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) pod vedením predsedníčky Ivetty Macejkovej na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu 30. januára 2019 o návrhu predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „súdna rada“) na začatie konania o súlade právnych predpisov vedeného na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 21/2014 takto rozhodol:

1. Ustanovenia čl. 147 ods. 1 poslednej vety a čl. 154d ods. 1 až 3 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, n i e s ú v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ustanovenie čl. 141a ods. 9 v časti slov „plniaceho úlohy ochrany utajovaných skutočností“ Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, n i e j e v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Ustanovenia § 5 ods. 7 a § 28b ods. 1 v časti slov „a udelí písomný súhlas s overením predpokladov sudcovskej spôsobilosti Národným bezpečnostným úradom,^{4c)} pre prípad, že sa stane kandidátom na sudcu“ zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 74da, § 74db a § 74dc zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, § 27ga, § 27h ods. 1 druhej vety a § 31 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 1 ods. 2, § 34 ods. 1 písm. g), § 69a, § 69b, § 70 ods. 1 písm. d), § 75 ods. 1 písm. e), § 76 ods. 1 písm. e) a § 84b zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov n i e s ú v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Návrhu predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

Pri rozhodovaní o spoločensky citlivej a verejnou sledovanej veci týkajúcej sa bezpečnostných previerok sudcov a kandidátov na vymenovanie za sudcov sa ústavný súd najprv pred vlastným ústavným prieskumom musel vysporiadať s otázkou, či Ústava Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) obsahuje implicitné materiálne jadro a či je ústavný súd oprávnený vysloviť nesúlad noriem ústavného zákona s implicitným materiálnym jadrom ústavy.

Po vykonaní detailnej právnej analýzy zohľadňujúcej aj relevantnú judikatúru ústavných súdov tradičných európskych demokracií ústavný súd dospel k záveru, že:

(i) Ústava Slovenskej republiky obsahuje implicitné materiálne jadro, pričom základ tohto implicitného materiálneho jadra Ústavy Slovenskej republiky tvoria princípy demokratického a právneho štátu a medzi nimi aj princíp del'by moci a s ním súvisiaca nezávislosť súdnej moci.

(ii) Implicitnému materiálnemu jadru Ústavy Slovenskej republiky nemôžu odporovať ani ústavné zákony.

(iii) Ústavný súd je oprávnený preskúmať prípadný rozpor noriem ústavného zákona s implicitným materiálnym jadrom Ústavy Slovenskej republiky a ak zistí rozpor, je oprávnený vysloviť nesúlad noriem ústavného zákona s implicitným materiálnym jadrom Ústavy Slovenskej republiky.

Následne ústavný súd pristúpil k vlastnému ústavnému prieskumu napadnutej ústavnej a zákonnej úpravy a okrem iného konštatoval, že ústavný súd rešpektuje snahu o zvýšenie kvality sudcov, ktorú ako takú nevníma ako zásah do materiálneho jadra ústavy. K zásahu do materiálneho jadra ústavy dochádza až vtedy, ak v rámci snahy o zvýšenie kvality sudcov dochádza k porušeniu niektorého z princíпов demokratického a právneho štátu.

Pokiaľ ide o overovanie predpokladov sudcovskej spôsobilosti u sudcov vymenovaných pred 1. septembrom 2014 v podobe a rozsahu, ako ho v rámci prechodného ustanovenia čl. 154d zaviedol ústavný zákon č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 161/2014 Z. z.“), a nadväzujúca zákonná úprava, ústavný súd identifikoval takýto zásah s intenzitou narúšajúcou materiálne jadro ústavy v rozsahu princípu del'by moci a s ním súvisiacej nezávislosti súdnej moci (bod 1 výroku).

Pokiaľ ide o overovanie predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidátov na vymenovanie za sudcov v podobe a rozsahu, ako ho zaviedol ústavný zákon č. 161/2014 Z. z. a nadväzujúca zákonná úprava, ústavný súd identifikoval takýto zásah s intenzitou narúšajúcou materiálne jadro ústavy „len“ v rozsahu princípu del'by moci (bod 2 výroku), čo sa prejavilo aj v odlišnej formulácii bodu 1 výroku a bodu 2 výroku rozhodnutia ústavného súdu.

Tieto zásahy pokladá ústavný súd za také závažné, že sa rozhodol materiálnemu jadru ústavy poskytnúť tú najvyššiu ochranu naplňajúc pritom sľub ústavného sudcu podľa čl. 134 ods. 4 ústavy ukladajúci sudcovi ústavného súdu povinnosť chrániť neporušiteľnosť prirodzených práv človeka a práv občana, ako aj princípy právneho štátu (k princípom právneho štátu pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 7/2017 z 31. mája 2017 vo veci tzv. „Mečiarových amnestií“). Ústavný súd tak urobil pri plnom rešpekte k jedinému ústavodarnému orgánu Slovenskej republiky, ale tiež v snahe primäť ho tiež k rovnakému rešpektu voči základnému zákonu Slovenskej republiky.

Ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci dospel k záveru, že ustanovenie čl. 147 ods. 1 poslednej vety, ako aj prechodné ustanovenie čl. 154d ods. 1 až 3 ústavy v znení ústavného zákona č. 161/2014 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a ustanovenie čl. 141a ods. 9 v časti slov „plniaceho úlohy ochrany utajovaných skutočností“ ústavy v znení ústavného zákona č. 161/2014 Z. z. nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Ustanovenie čl. 129 ods. 7 a čl. 141a ods. 10 v rozsahu textu za bodkočiarkou ústavy v znení ústavného zákona č. 161/2014 Z. z. pokladá ústavný súd za obsolétne, keďže tieto bezprostredne súvisia s ustanoveniami čl. 147 ods. 1 poslednej vety, čl. 141a ods. 9 v časti slov „plniaceho úlohy ochrany utajovaných skutočností“ a čl. 154d ods. 1 až 3 ústavy v znení ústavného zákona č. 161/2014 Z. z., ktorých nesúlad ústavný súd vyslovil v bodoch 1 a 2 výroku.

Pokiaľ ide o ústavným súdom preskúmanú súvisiacu zákonnú právnu úpravu zavedenú zákonom č. 195/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, predmetom konania pred ústavným súdom a jeho rozhodovania bola zmena uskutočnená článkami I, II, V a VII tohto zákona, ktorými bol novelizovaný zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd pokladá za obsolétne tie zákonné ustanovenia, ktoré odkazujú na ústavnú úpravu, o ktorej ústavný súd vyslovil (body 1 a 2 výroku), že je v rozpore s materiálnym jadrom ústavy, pretože ich používanie nebude možné.

Ak to však bolo pre ochranu ústavy potrebné, ústavný súd pristúpil aj k explicitnému vysloveniu rozporu preskúmanej súvisiacej zákonnej úpravy s ústavou (bod 3 výroku).

Keďže podľa názoru ústavného súdu nie je nesúladným samotný inštitút overovania predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidátov na vymenovanie za sudcov súdnou radou, bude podľa názoru ústavného súdu možné za ústavne konformné považovať, ak zákonodarca prijme takú zákonnú právnu úpravu overovania predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidátov na vymenovanie za sudcov súdnou radou, v zmysle ktorej bude súdna rada rozhodovať o sudcovskej spôsobilosti kandidátov na vymenovanie za sudcov autonómne, t. j. zákonná právna úprava nebude súdnej rade určovať, že niektorý z podkladov na rozhodnutie súdnej rady – vrátane podkladov poskytnutých súdnej rade štátnymi orgánmi (orgánmi výkonnej moci), ktoré si súdna rada od štátnych orgánov (resp. od orgánov výkonnej moci) vyžiadala – má rozhodujúci význam. Zákonná právna úprava teda musí súdnej rade poskytovať reálnu možnosť autonómne posúdiť podklady poskytnuté jej štátnymi orgánmi, ako aj overiť si ich úplnosť, objektívnosť a správnosť a na základe tohto posúdenia následne autonómne rozhodnúť o tom, či v konkrétnom prípade sú u kandidátov na vymenovanie za sudcov splnené predpoklady sudcovskej spôsobilosti.

Vzhľadom na široký spoločenský dosah uvedeného rozhodnutia, ako aj mimoriadny záujem odbornej a laickej verejnosti o jeho obsah zverejňujeme celé znenie predmetného nálezu ([PL. ÚS 21/2014](#)).

K uvedenému rozhodnutiu podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov pripojili odlišné stanovisko sudcovia Lajos Mészáros, Marianna Mochnáčová, Ladislav Orosz a Rudolf Tkáčik. Odlišné stanoviská budú zverejnené po ich písomnom vyhotovení.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Ústavný súd Slovenskej republiky.

Viac informácií Vám môže poskytnúť

*JUDr. Tomáš Senaj, Odbor tlačový a informačný, Kancelária Ústavného súdu SR
telefón: 055/7207 239, mobil: +421 905 404 222, e-mail: tomas.senaj@ustavnysud.sk*